

JURIDISKA FAKULTETEN

vid Lunds universitet

Sonja Román

Att utsätta särskilda områden

En kriminologisk undersökning av Blåljusutredningen

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Kandidatuppsats på juristprogrammet

15 högskolepoäng

Handledare: Sverker Jönsson

Termin: VT 2018

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	2
1. INLEDNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställning	4
1.3 Avgränsningar	4
1.4 Forskningsläge	5
1.5 Metod och material	6
1.5.1 Metod	6
1.5.3 Material	6
1.6 Disposition	7
2. HISTORISKA UTGÅNGSPUNKTER	8
3. TEORETISKA OCH KRITISKA PERSPEKTIV	9
4. MALMÖRAPPORTEN	10
5. BLÅLJUSUTREDNINGEN	11
5.1 Bakgrund och struktur	11
5.2 Hörda yrkesgrupper	11
5.3 Malmörapporten	13
5.4 Blåljusutredningens bedömningar och förslag	13
6. ANALYS	15

6.1 Terminologins dikotomi	15
6.1.1 Utsatta områden	15
6.1.2 Laglydiga medborgare	15
6.1.3 Den kriminelles omoral	16
6.2 Hotbilder	17
6.2.1 Media som aktör	17
6.2.2 Upplevd osäkerhet	18
6.2.3 Diffusa hotbilder	19
6.3 Ambivalens mellan struktur och individ	19
7. SLUTSATSER	21
8. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	22

Summary

Blåljusutredningen was appointed with the aim to strengthen the criminal law protection of the police, ambulance, rescue service and other professions related to public service. The background was the occurrence of violence against the police in Swedish socio-economically weakened suburbs. In addition, Blåljusutredningen was affected by the medial news coverage of how staff on emergency hospitals received threats in connection to gang related shootings during the summer of 2017. In January 2018, the investigation presented proposals for new legislation including a new crime called blåljussabotage.

This thesis is based on critical criminological theory and has been aiming to examine the portrayals of Swedish multicultural suburbs made in Blåljusutredningen. An important influence has been the sociological study *Policing the Crisis* from 1978 describing how British society and media treated the occurrence of muggings. Further more relevant sociological and criminological studies have been used for the analysis, one of them being incorporated by Blåljusutredningen itself. This common ground between the theoretical basis of the thesis and research behind Blåljusutredningen led to interesting angles for discussion.

The first conclusion is that the portrayal of suburbs differs between the various sources. Dominating views are nevertheless the suburb as being a dangerous place and a threat to operating professions within the area. This view is also reflected by the Blåljusutredningen's assessment of future changes within criminal law.

The exaggerated level of threat reported in media has also a great impact even though the image was demented by debriefed sources. The final conclusion is that despite the structural reasoning on the root cause of crime, repressive measures is ultimately being prioritized. Given the theoretical assumption of criminal law being formally structured but unequally practiced, the suggestions of increased repressions would enhance the stigmatizing and systemic violence against marginalized communities.

Sammanfattning

Blåljusutredningen tillsattes med syftet att stärka det straffrättsliga skyddet för blåljuspersonal och andra samhällsnyttiga funktioner. Bakgrunden var förekomsten av stenkastning och våld mot blåljuspersonal (polis, ambulans och räddningstjänst) under uttryckningar, ett fenomen som är mest uttalat i socioekonomiskt svagare förorter. Dessutom påverkades utredningen av medias rapporteringar av hur akutsjukhus utsattes för hot under sommaren 2017 i samband med gängskjutningar.

I januari 2018 lämnade utredningen fram förslag på skärpt lagstiftning, bland annat i form av ett nytt brott vid namn blåljussabotage.

Denna uppsats utgår från kritisk kriminologisk teori och har haft syftet att granska de problembeskrivningar av förorten som Blåljusutredningen innehåller. En viktig influens till arbetet har varit den sociologiska studien *Policing the Crisis* från 1978 som undersöker fixeringen av överfallsrån ('muggings') i dåvarande brittisk media och samhällsdebatt. Utöver detta har annan för området relevant sociologisk och kriminologisk litteratur använts, varav en sådan källa har använts även av Blåljusutredningen. Denna överlappning av uppsatsens och Blåljusutredningens stöd i samma forskning har lett till intressanta vinklar för analys.

En första slutsats är att problembeskrivningarna skiljer sig åt mellan Blåljusutredningens olika källor. Dominerande är den bild av förorten som en hotfull och farlig plats att arbeta på, en beskrivning som återkommer i utredningens bedömning av situationen. Härutöver ses medias rapporteringar om läget på akutsjukhus som bekräftade, något som går emot de källor som hörts.

Ytterligare en slutsats är att trots inkluderad forskning med strukturella resonemang om roten till kriminalitet så väger i slutändan argument för repressiva åtgärder över. Mot bakgrund av uppsatsens grundantagande, om den formella straffrättsens ojämlika praktik, presumeras Blåljusutredningens förslag bidra till ökad stigmatisering och ytterligare systemiskt våld mot redan marginaliserade bostadsområden.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

I december 2016 tillsatte regeringen en kommitté med syfte att stärka det straffrättsliga skyddet för blåljuspersonal och ”andra samhällsnyttiga funktioner”.¹ Bakgrunden var förekomsten av stenkastning och våld mot blåljuspersonal (polis, ambulans och räddningstjänst) under uttryckningar. I direktivet går att läsa:

”Vid några tillfällen, bl.a. i stadsdelen Rosengård i Malmö 2008 och i Husby med flera förorter till Stockholm 2013, har situationerna urartat till rena kravaller och upplopp. Angreppen på bl.a. blåljuspersonal utgör ett allvarligt problem. Det är oacceptabelt att samhällsnyttiga funktioner som har till uppgift att hjälpa och skydda andra angrips och hindras från att fullgöra sina uppgifter.”²

I januari 2018 överlämnade kommittén ett första delbetänkande till regeringen. Utredningen, som getts namnet Blåljusutredningen, föreslog en rad förändringar där de mest centrala var införandet av ett nytt straff med benämning blåljussabotage, en straffhöjning vid grovt hot eller våld mot tjänsteman till minst ett och högst sex års fängelse, samt en ny straffskärpningsgrund som ger domstolen en skyldighet att särskilt beakta om den tilltalade angripit någon med anledning av dennes yrke.³ Den bakgrund som kommittén har tagit avstamp i är dels den som givits i direktivet om en oroande utveckling av anlagda bränder, våld och stenkastning mot polis runt om i landet, dels medias rapporteringar under sommaren 2017 om hur sjukvårdspersonal utsätts för hot och trakasserier i samband med gängskjutningar i svenska förorter.

I samband med att Blåljusutredningen släpptes kom jag över en gammal bok. *Policing the Crisis* från 1978 är en sociologisk undersökning av fixeringen av överfallsrån (”muggings”) i dåtida brittisk media och samhällsdebatt.⁴ De uppmärksammade rånen ägde rum i städernas mest marginaliserade och fattiga områden, och gärningsmännen i fokus var svarta briter. Bokens syfte är att försöka begripa den uppståndelse och de hotbilder som tog över samhällsdebatten genom att sätta kriminalitet i en social och politisk kontext. Ju mer jag läste i

¹ Dir. 2016:115, s.1.

² Ibid. s.2, för kortfattad referens av händelserna se Svenska Dagbladet, *Upplopp och bränder i Husby*, uppdaterad 20/5 2013 samt Sveriges radio, *Stenkastning och bränder sprider sig*, publicerad 28/5 2013.

³ SOU 2018:2, s.11-12.

⁴ Hall, S et al. s. xi.

boken desto mer intresserad blev jag av att sätta Blåljusutredningens porträttering av svenska förorter i en liknande kontext. Jag såg min uppsats som ett tillfälle att öppna dörrar till tvärvetenskap eftersom juristprogrammet sällan behandlar juridik som politik.

Syftet är att granska Blåljusutredningens problembeskrivningar av förorten som lett fram till föreslagen lagstiftning ur ett kritiskt kriminologiskt perspektiv – teorin vars kärna är sin kritik mot kapitalismen och sitt framhållande av behandling istället för straff.⁵

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet är att analysera de problembeskrivningar av förorten som återfinns i SOU 2018:2 (Blåljusutredningen) satta i ett kritisk kriminologiskt perspektiv. För att konkretisera syftet ska följande frågeställningar besvaras:

- Vilka problembeskrivningar av svenska förorter återfinns i Blåljusutredningen?
- Hur kan Blåljusutredningens problembeskrivning förstås ur ett kritiskt kriminologiskt perspektiv?

1.3 Avgränsningar

Då Blåljusutredningen är över 150 sidor lång har jag valt att fokusera på särskilda delar av den. Fokus för att besvara den första frågeställningen kommer därför läggas på Blåljusutredningens användning av medias rapporteringar som sporre i en statlig offentlig utredning. Dels kommer övrig analys ske med utgångspunkt i Blåljusutredningens fjärde kapitel *Beskrivning av problemen och dess orsaker* samt det femte kapitlet *Våra bedömningar och förslag*. För att uppnå syftet med uppsatsen och besvara mina frågeställningar har jag fokuserat på påståenden och uttalanden som kan sättas i en social kontext.

Eftersom detta är en kriminalvetenskaplig uppsats inriktad på beskrivningar av förorten kommer inte en lagteknisk eller juridisk analys ske av Blåljusutredningen. Varken gällande rätt eller juridiska konsekvenser av förslagen kommer därmed behandlas.

Slutligen är det relevant att poängtera att arbetet inte kan spegla ett kriminalpolitiskt läge i sin helhet. Valet att endast undersöka Blåljusutredningen innebär en avgränsning gentemot andra utredningar och förslag som kan tänkas vara relevanta för området.

⁵ Sarnecki, J, vol. i, s. 235.

1.4 Forskningsläge

Det finns mycket forskning som kopplar samman förändringar i svensk välfärdspolitik, stadsplanering och migrationsmönster. En grundbult i sammanhanget är forskning av Irene Molina, professor i kulturgeografi. Hennes forskning har synliggjort hur svensk underklass allt mer befolkas av människor med utomeuropeisk bakgrund, och hur detta skapar nya diskrimineringsprocesser på strukturell nivå.⁶ Den process där människor stereotypiseras utifrån etnicitet och samtidigt tilldelas sämre levnadsvillkor var Molina först i Sverige med att kalla för *rasifiering*.

Sociologen Ove Sernhede har sedan tidigt 80-tal studerat segregationens konsekvenser för unga i förorten. Han är av uppfattningen att den territoriella stigmatiseringen av särskilda områden och välfärdsstatens distansering gentemot de som bor i dessa områden bidrar till att konflikten förstärks mellan ungdomar och yttersta företrädare för samhället.⁷

Ytterligare forskning relevant för området är de många studier gjorda av professor i socialt arbete och docent i etnicitet, Magnus Dahlstedt. Hans forskning behandlar bland annat ras och vithet i Sverige och samhällets ökade marknadsorientering. I studien *Reserverad demokrati* från 2005 påvisar Dahlstedt en monokulturell hegemoni som stänger ute stora delar av befolkningen som bor i mångetniska förorter.⁸

Rapporten *Det är inte stenarna som gör ont* (Malmörapporten) från 2010 är ett treårigt forskningsprojekt inriktat på bostadsområdet Herrgården i Rosengård. Syftet med rapporten var att gå på djupet på varför konflikter uppstod mellan tonårspojkar/yngre män och polisen och räddningstjänsten. Malmörapporten har även Blåljusutredningen använt sig av, med hänvisning till att det är en av få mångfacetterade källor på området.⁹ En redogörelse av Malmörapportens innehåll kommer därför göras även i min uppsats, se kapitel 4.

Kriminologisk forskning mer närliggande i tiden återfinns bland annat i Felipe Estradas och Janne Flygheds *Den svenska ungdomsbrottsligheten* från 2017. Här görs en framställning av dagens kriminalpolitiska prioriteringar och förhållningssätt till ungdomsbrottslighet, men också brottslighet mer generellt.¹⁰

⁶ Molina, I (1997).

⁷ Sernhede, O, s.73.

⁸ Dahlstedt, M (2005) s.288.

⁹ SOU 2018:2, s.109.

¹⁰ Estrada, F, s.260f.

1.5 Metod och material

1.5.1 Metod

För att besvara frågeställningen har jag utgått från en analytisk metod i förhållande till Blåljusutredningen. Jag har valt ut de olika beskrivningar som görs av förorten i SOUn:s fjärde och femte kapitel, detta för att kunna sätta dem i en social kontext och på så vis möjliggöra en kritisk kriminologisk analys. Analysen utgår från min valda doktrin och de diskussioner däri som berör porträttering av kriminalitet, sociala grupper och särskilda bostadsområden.

1.5.3 Material

Policing the Crisis är en sociologisk studie från Storbritannien som publicerades 1978, därmed har den över trettio år på nacken. Boken är en av klassikerna inom kritisk kriminologi och utmärks av det etnografiska och synnerligen teoretiska arbete som utformat den. Författarna gör ett mångfacetterat försök att synliggöra kriminalitetens sociologiska byggstenar. 2013 släpptes även boken i nyutgåva, nu med ytterligare texter som satte originalinnehållet i en nutida kontext.

Den kritik som riktats mot boken är delvis sådant som daterats i och med att forskningsläget har utvecklats, bland annat att författarna saknar ett djupgående postkolonialt och intersektionellt perspektiv på rasism. Istället uppehåller sig författarna mer vid historiematerialistiska förklaringsmodeller.¹¹

Eventuella paralleller med dåtidens Storbritannien och nutida Sverige bör dras med försiktighet. Ländernas historia och samhällsstruktur skiljer sig åt i väsentliga delar. Detta hindrar dock inte sociologin och den kritiska kriminologin från att tillämpas som universella vetenskapsfält.

För att sätta mig in i svensk kriminalpolitisk debatt har texter av Felipe Estrada och Magnus Dahlstedt främst används. Dahlstedts sociologiska studie *Reserverad demokrati* undersöker i vilken utsträckning mångetniska förorter representeras i politiken och drar slutsatsen att de systematiskt osynliggörs.¹² Estrada har använts för sina kriminologiska perspektiven i kontexten av ett ojämlikt Sverige med en ny etnisk underklass.¹³ Hans olika teorier om varför

¹¹ Hall, S, et al. s. xiv.

¹² Dahlstedt, M (2005) s.262.

¹³ Estrada, F, s.355.

inställningar till ungdomsbrottslighet allt mer rasifieras har legat till grund för uppsatsens historiska utgångspunkter.

Avseende kritiska perspektiv på media som kriminalpolitisk aktör har Policing the crisis, Gregg Baraks och Magnus Dahlstedts diskussioner används.¹⁴

Härutöver har kriminologerna Janne Flyghed, Magnus Hörnqvist och Leandro Schlarek Mulinari använts för deras undersökningar av nyliberal kriminalpolitik och konsekvenserna av en växande global säkerhetspolitik.¹⁵

1.6 Disposition

Arbetet inleds i kapitel 2 med en kort historisk redogörelse av den samhällsliga utvecklingen i Sverige. Därefter följer en presentation av min valda teori i kapitel 3.

I kapitel 4 kommer jag redogöra för innehållet i en sociologiskt inriktad forskningsrapport som tas upp i Blåljusutredningen. Kapitel 5 innehåller de huvudsakliga problembeskrivningar av förorten som återfinns i Blåljusutredningen samt kommitténs slutgiltiga bedömningarna av dessa. Min analys görs i kapitel 6 och en avslutande diskussion där frågeställningarna besvaras sker i kapitel 7.

¹⁴ Hall, S, et al. s.56; Barak, G s.105; Dahlstedt, M (2010) s.35.

¹⁵ Flyghed, J (2003); Flyghed, J (2007); Hörnqvist, M (2001); Hörnqvist, M(2003); Mulinari Schlarek, L, s.321.

2. Historiska utgångspunkter

Sverige har sedan 1900-talets början gått från att vara ett utvandringsland till ett invandringsland.¹⁶ Främst har invandringsgruppen bestått av människor från Norden, men detta ändrades vid mitten av 70-talet då gruppen kom att domineras av flyktinginvandring från utomnordiska länder. Denna mångetniska grupp hamnade i städernas minst attraktiva bostadsområden, något som ändrade den allmänna synen på dessa områden. Från att tidigare ha förknippats med arbetarklass vars levnadsförhållanden berodde på socioekonomiska orsaker, gick områdena till att allt mer förknippas med ”invandrare”. Forskningen tyder på att segregationen allt mer sker på etniska grunder snarare än socioekonomiska.¹⁷ Här till beskriver Magnus Dahlstedt hur majoritetssamhällets diskurs om ”Det mångkulturella Sverige” kommit att bli en symbol för allt från möjligheter och utmaningar till hot.¹⁸

¹⁶ Estrada, F, s.359f.

¹⁷ Ibid. s.360.

¹⁸ Dahlstedt, M (2005) s.38.

3. Teoretiska och kritiska perspektiv

Min studie är inspirerad av kritisk kriminologi, en teori som växte fram i västerländska akademikerretsar under sent 1960-tal.¹⁹ Den kritiska kriminologin är sprungen ur en stark kritik av kapitalismen och därmed kritisk mot den ”etablerade” kriminologin som ses som förespråkare av individualistiska förklaringsmodeller och försvarare av samhällsstrukturernas bestånd. För kritiska kriminologer är det istället av betydelse att förespråka social rättvisa istället för straffrätt och att föra fram handlingars skadlighet i stället för brott.²⁰

Policing the Cricis

Författarna till *Policing the Cricis* resonerar om hur 70-talets ekonomiska och hegemonistiska kriser triggade en försvagad brittisk regering att använda våld för att få kontroll.²¹ Genom att statsapparaten riktade strålkastarljuset mot förekomsten av överfallsrån gjordes denna typ av brottslighet till det stora hotet mot bilden av ett stabilt, tryggt samhället. Samtidigt specificerades hotet ytterligare genom att sprida bilden av en mörkhyad rånare, närmare bestämt unga briter med afrikanska och karibiska rötter. Media, myndigheter och samhällsorgan deltog rent ut sagt i ett ”krig mot rånarna.”²² På detta vis såldes problembilden av ”invandraren” in hos majoritetssamhället istället för konsekvenserna av ett kapitalistiskt samhällssystem där människor tvingas in i fattigdom och kriminalitet. Resultatet av de etablerade problembeskrivningarna var en ytterligare splittrad arbetarklass där den vita arbetarklassen ställdes mot den svarta.²³

¹⁹ Sarnecki, J, vol. i, s. 235.

²⁰ Ibid. s. 220.

²¹ Hall, S, et al. s. xiv, 287 f.

²² Ibid. s.11.

²³ Ibid. s. xiv.

4. Malmörapporten

Det är inte stenarna som gör ont (Malmörapporten) innehåller strukturella och tvärvetenskapliga analyseras på motsättningar mellan unga i bostadsområdet Herrgården i Rosengård, och polis respektive räddningstjänst.²⁴ Bland annat sätts fenomenet i ett internationellt sammanhang gällande urbana konflikter som koncentreras till vissa bostadsområden.²⁵ En historisk bakgrund ges till hur ökade klyftor mellan resursstarka och resurssvaga områden leder till ojämlika levnadsvillkor. Malmörapporten gör även skillnad på olika typer av våld.²⁶ Att levnadsvillkoren i Herrgården är sämre än i andra delar av staden är något som benämns som systemiskt våld. Det som sker när sociala grupper eller bostadsområden stigmatiseras, bland annat genom media, kallas i sin tur för symboliskt våld. Slutligen kallas det våld som sker mellan polisen och en liten skara tonåringar samt yngre män i dessa områden för det subjektiva våldet. Indelningen innebär att våld ses som relationellt och där maktpositioner kan skifta över tid och rum. Människor åläggs heller inte en ”offerstämpel” utan framstår som subjekt med olika sätt att reagera på sin omgivning beroende på sina livsvillkor.²⁷ Ytterligare orsaker till det subjektiva våldet som Malmörapporten lyfter är bland annat genus, då sorg, rädsla och ilska hos pojkar i högre utsträckning tar sig fysiska uttryck än hos flickor.²⁸

Malmörapporten och dess slutsatser utgör ett eget avsnitt i Blåljusutredningen under rubriken *Orsakerna bakom angreppen mot blåljusverksamhet*.²⁹ Innehållet för sammanfattningen som görs där överensstämmer i stora drag med den som gjorts ovan.

²⁴ Hallin, P, et al. s. 14f.

²⁵ Ibid. s. 17.

²⁶ Ibid. s. 21f.

²⁷ Ibid. s. 110ff.

²⁸ Ibid. s.112.

²⁹ SOU 2018:2, s.109.

5. Blåljusutredningen

5.1 Bakgrund och struktur

Kommittén bakom Blåljusutredningen tillsattes mot bakgrund av återkommande angrepp på polis, ambulans och räddningspersonal på flera orter i landet.³⁰ Händelser som ägde rum i Rosengård 2008 och Husby samt andra förorter till Stockholm 2013 ges som exempel. Syftet med utredningen var att se över det straffrättsliga skyddet för så kallad blåljuspersonal (polis, ambulans och räddningstjänst) och andra yrkesgrupper som utför samhällsnyttiga funktioner. Kommittén som ledde Blåljusutredningen uppger sig delvis ha tagit avstamp i den beskrivning som gjorts i regeringens direktiv, men också vad som benämns som medias rapporteringar under sommaren 2017 om hur sjukvårdspersonal utsätts för hot och trakasserier i samband med gängskjutningar i socialt utsatta områden.³¹ Det görs dock ingen hänvisning mer än till innehållet vilka konkreta rapporteringar som menas.

Blåljusutredningens fjärde kapitel syftar till att kartlägga problemen och dess orsaker. För att göra detta har kommittén genomfört möten och studiebesök på en rad myndigheter och organisationer, samt tagit del av statistik och rapporter. I Blåljusutredningens femte kapitel görs sedan bedömningar av vad som framgått, samt läggs fram förslag på ny lagstiftning.

5.2 Hörda yrkesgrupper

Polisen

Studiebesök har gjorts hos polisen i några utvalda områden som en Blåljusutredningen anger särskilt berörs av problembilden.³² Besöken har gjorts i Rosengård, Järvaområdet och Helsingborg, några av många platser som av polisen räknas som *särskilt utsatta områden*.³³ Detta samlingsbegrepp ligger högst på skalan över hur låg socioekonomisk status ett område haft över tid, samt vilken påverkan kriminalitet har på lokalsamhället. Polisen beskriver läget i ett särskilt utsatt område som akut. Detta sätt att dela in områden används även i Blåljusutredningen.³⁴ Överlag ger polisen en samstämmig bild om återkommande angrepp på polisens verksamhet i *särskilt utsatta områden*.³⁵

³⁰ SOU 2018:2 s.91

³¹ Ibid. s.12.

³² Ibid.

³³ Ibid. s.92f.

³⁴ Ibid. se s.91, 94, 100, 101, 103.

³⁵ Ibid. s.94.

Det framgår av en undersökning tillsatt av polisen att sju av tio poliser upplever att utsattheten för hot och våld har ökat de senaste två åren.³⁶ Olika exempel ges på hur hot och våldet kan ta sig uttryck. Till exempel berättar polisen om hur man hittat korgar med stenar på vissa tak i vissa bostadsområden och att i *utsatta områden* i Helsingborg är det lätt att få tag på skjutvapen.³⁷

På frågan om våldets orsaker ges svaret att individer som går till attack vill få bort polisen från området ”så att de kriminella kan fortsätta med sin verksamhet ostört, främst när det gäller handel med narkotika.”³⁸

Polisen ger också en annan bild av *utsatta områden*:

”Övriga boenden i de utsatta områdena stöttar polisen och tar egna initiativ till att öka tryggheten, bland annat i form av nattvandring och bevakning av utsatta butiker. Många invånare i dessa områden vill hjälpa till att förändra den negativa synen på det område de bor i. Det finns således även ljuspunkter när det gäller utvecklingen.”³⁹

Räddningstjänsten

Av mötet med räddningstjänsten framgår att de utsätts för hot och våld när oroligheter utbryter i de *utsatta områdena*, bland annat i form av stenkastning.⁴⁰ Fenomenet med kravaller uppper räddningstjänsten inte vara begränsat till storstäder utan förekommer i hela landet. Det framkommer att räddningstjänsten inte får använda sig av fast utrustning med slang i *utsatta områden*. En mer monterbar anordning används istället så att räddningstjänsten snabbt kan köra ut ur området om det skulle behövas. ”Vidare har man som rutin att alltid backa in fordon i dessa områden så att man enkelt kan köra därifrån.”⁴¹

Ambulanspersonal

Fackförbundet Alarm är den enda att kommentera situationen för ambulanspersonal. Alarm delar polisens bild om att våldet mot deras fackanslutna i särskilt utsatta områden är ett allvarligt problem. I vissa områden åker ambulansen inte in utan att polisuppbackning finns på plats, vilket kan bidra till förseningar. Alarm tar även upp exempel på när ambulanspersonal trots polisuppbackning på plats ibland inte vågar köra in i vissa områden av rädslan för att attackerats.⁴²

³⁶ SOU 2018:2, s.104.

³⁷ Ibid. s.96.

³⁸ Ibid. s.98.

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid. s.99.

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid. s.101.

Akutsjukhusens bild

Gällande situationen på akutsjukhus är Vårdförbundet de enda att kommenterar detta. Vårdförbundet meddelar att arbetsgivare infört särskilda rutiner på de sjukhus där hot och våld riktats mot personal i samband till gängskjutningar. Det fastslås också att ”våld och hot mot vårdpersonal är ett generellt problem som förekommer inom alla delar av sjukvården och i alla delar av landet.”⁴³

Övriga yrkesgrupper

Utöver blåljuspersonal och annan vårdpersonal tas ytterligare yrken upp i Blåljusutredningen som uppges vara drabbade av hot och våld i specifika områden.⁴⁴ Ordningsvakter, fastighetsägare, brevbärare och parkeringsvakter beskrivs ha svårigheter att bedriva sitt arbete i ”områden där kriminella gäng opererar” av rädsla för repressalier.

5.3 Malmörapporten

Under ett särskilt avsnitt som benämns *Orsakerna bakom angreppen mot blåljusverksamhet* refererar Blåljusutredningen till *Det är inte stenarna som gör ont*.⁴⁵ Innehållet för denna rapport, så som den också framställs i Blåljusutredningen, har behandlats ovan i kapitel 4.

5.4 Blåljusutredningens bedömningar och förslag

I Blåljusutredningens kapitel 5 görs bedömningen att situationen angående hot och våld mot polis, räddningstjänst och ambulanssjukvård är allvarlig.⁴⁶ Främst anges att våldet utövas i *socialt utsatta områden* genom stenkastning.⁴⁷ Det uppmärksammas även att uppdraget varit begränsat till att föreslå ändringar i straffrättslig lagstiftning och därför kan Blåljusutredningen inte möta alla de problem som kartläggningsarbetet visat på.⁴⁸ Som exempel lyfts här mer strukturella problem kopplat till *utsatta områden* som utanförskap, misstro till myndigheter och en svårtillgänglig arbetsmarknad.

Gällande akutsjukhusen tas ännu en gång uppmärksamanden i media sommaren 2017 upp som kvarstående problem i behov av åtgärder.⁴⁹ Blåljusutredningen säger i sin bedömande del att en nollvision av hot och våld inom vården är omöjlig eftersom yrket i mångt och mycket

⁴³ SOU 2018:2, s.102.

⁴⁴ Ibid. s.103.

⁴⁵ Ibid. s.111.

⁴⁶ Ibid. s.119.

⁴⁷ Ibid. s.125.

⁴⁸ Ibid. s.120.

⁴⁹ Ibid. s.149.

handlar om att hantera människor med sjukdomar och i kris.⁵⁰ Vad man vill åstadkomma med skärpt strafflagstiftning är i stället att öka respekten för dessa yrken. Det benämns som ”oacceptabelt” att personer som sysslar med att hjälpa och stödja andra utsätts för hot, våld och trakasserier i sitt arbete.⁵¹

Blåljusutredningen gör också bedömningen att det inte bara är blåljuspersonal som behöver åtnjuta ett starkare straffrättsligt skydd mot hot och våld, utan även all annan verksamhet som bidrar med samhällsnyttiga funktioner vare sig de bedrivs i offentlig eller privat regi eller både och.⁵²

Blåljusutredningen gör slutligen följande förslag på straffrättsliga förändringar: Ett nytt brott med benämning blåljussabotage som ska föras in i 13 kap. brottsbalken. Brottet straffbelägger att angripa eller annars störa polis, räddningstjänst eller ambulanssjukvård på ett sätt som riskerar att allvarligt förhindra eller försena genomförandet av ett uppdrag.⁵³ En straffhöjning till lägst ett år och högst sex års fängelse för grovt våld mot tjänsteman i 17 kap. 1 § brottsbalken.⁵⁴ En särskild straffskärpningsgrund, som ska föras in i 29 kap. 2 § brottsbalken, som innebär att domstolen ska särskilt beakta om den tilltalade med våld eller hot har angripit någon i eller med anledning av dennes yrkesutövning.⁵⁵

⁵⁰ SOU 2018:2, s.127.

⁵¹ Ibid, s.17.

⁵² Ibid, s.151.

⁵³ Ibid, s.129.

⁵⁴ Ibid, s.143.

⁵⁵ Ibid, s.152.

6. Analys

De frågeställningar som ska besvaras är: vilka problembeskrivningar av svenska förorter återfinns i Blåljusutredningen? Hur kan Blåljusutredningens problembeskrivning förstås ur ett kritiskt kriminologiskt perspektiv? Jag har nedan valt att besvara båda frågeställningarna samtidigt. Det kritiska kriminologiska perspektivet tillämpas därför på de problembeskrivningar som förekommer i Blåljusutredningen generellt, såväl som på Blåljusutredningens egna bedömningar.

6.1 Terminologins dikotomi

6.1.1 Utsatta områden

Indelningen av *utsatta områden* och terminologin som används ger sken av ett samhälle där kriminalitet är ett problem begränsat till vissa områden. Genom att dra kopplingar mellan kriminalitet och dess påverkan över lokalsamhället tycks också ett socialt ansvar vila på alla som bor där. Ordet ”utsatt” indikerar att något behöver räddas. Enligt Dahlstedt framställs dessa platser genom den allmänna diskursen och retoriken allt mer som ett ”isolerat samhälle i samhället.”⁵⁶

Termen *socialt utsatta områden* gör även tydliga paralleller mellan sociala problem och kriminalpolitiska angelägenheter, något som utmärker nyliberalismens era.⁵⁷ Fokus läggs i större utsträckning på än skattebrott och våld i nära relationer. Säkerhetspolitiken i städerna riktas allt mer mot resurssvaga grupper som målas upp som problem och nekas inkludering i definitionen av ”Viet”.

Att läget i ett särskilt utsatt område av polisen benämns som ”akut” utan förklaring konstruerar luddiga hotbilder om vad som är akut, och för vem.⁵⁸

6.1.2 Laglydiga medborgare

Polisens beskrivning av hur initiativ tas av den stora majoriteten laglydiga medborgare i utsatta områden ger uttryck för det Hörnqvist kallar *återskapandet av en ny normalitet*.⁵⁹ Det framstår

⁵⁶ Dahlstedt, M (2005), s.118.

⁵⁷ Mulinari Schlarek, L, s.331.

⁵⁸ Hörnqvist, M (2003), s.110.

⁵⁹ Hörnqvist, M (2001), s.51.

nämmligen som den negativa bilden av områdena endast kan brytas med hjälp av människorna som bor där. Den nya normaliteten som Hörnqvist diskuterar innebär statens försök att överbrygga de nya större klyftorna i samhället med ordning i fokus snarare än välfärd. Syftet är att rikta krafttagarna gentemot de som förväntas förhindra kriminalitet snarare än de som är inblandade i den. På så vis förflyttas ansvaret från den offentliga sektorn, som är under nedmontering, till civilsamhällets axlar att själva fostra en lag-och-ordning-mentalitet i sina områden.⁶⁰

6.1.3 Den kriminelles omoral

Blåljusutredningen beskriver det som oacceptabelt att personer som sysslar med att hjälpa och stödja andra utsätts för hot, våld och trakasserier i sitt arbete. Ytterligare skärpt strafflagstiftning anses nödvändig som ett steg att öka respekten för vissa yrken. Att se orsaken till kriminalitet som bristande respekt snarare än socialt skapade förutsättningar talar för en individualistisk syn på brott.⁶¹

I Blåljusutredningens bedömning står hållningen fast avseende den bild som givits i media om en ohållbar situation gällande hot mot personal på akutsjukhus i samband med gängskjutningar i *särskilt utsatta områden*. Denna hållning står fast trots Vårdförbundets beskrivning av arbetsgivare som vidtagit konkreta åtgärder. Distinktionen mellan storleken på problemet och reaktionen kan liknas en moralpanik. En sådan föreligger när samhället mobiliserar mot något som anses fel och förkastligt och där reaktionen i förhållande till det rådande problemet är klart oproportionerligt.⁶² Att bemöta våld som begås av unga med moralpanik och krav på straff är enligt kriminologen Felipe Estrada tecken på en hård reaktion från samhället.⁶³ Detta ser han som en förskjutning från en tidigare dominerande inriktning på behandling och drar paralleller till den ökande rasifieringen i samhället.⁶⁴

⁶⁰ Hörnqvist, M (2001), s.54.

⁶¹ Ibid. s.7.

⁶² Estrada, F, s.357.

⁶³ Ibid. 355.

⁶⁴ Estrada, F, s.355.

6.2 Hotbilder

6.2.1 Media som aktör

Avseende medias rapporteringar sommaren 2017 om hot och våld på akutsjukhus i samband med gängskjutningar så saknar Blåljusutredningen en konkret redovisning av vilka mediekällor och rapporteringar som man refererar till. Enligt kriminologen Janne Flyghed är det av största vikt när hotbilder presenteras att dessa grundar sig på jämförbara, empiriska bevis och anger en kontrollerbar källa.⁶⁵ Med tanke på det som förs fram av Malmörapporten om symptomatiskt våld blir det hela något av en motsägning att Blåljusutredningen samtidigt går rakt av på medias hållning.

Härutöver framförde Vårdförbundets situationen angående hot mot akutsjukhus i samband med gängskjutningar som under kontroll. Dock är Blåljusutredningens slutgiltiga bedömning en annan, nämligen att problemen som media uppmärksammat sommaren 2017 fortfarande är aktuella. Det blir här tydligt att yrkesgruppens behov inte överensstämmer med statens intresse av att lagstifta. Media som politisk aktör bekräftas därmed ytterligare.⁶⁶

Policing the Crisis belyser att nyheter är händelser som utsällas utifrån socialt konstruerade kategorier.⁶⁷ Därutöver så ligger det i nyheters natur att levereras till läsaren på ett sådant sätt att händelsen kan kontextualiseras och relateras till. Media tenderar också att förstärka det för den stora massan extraordinära, dramatiska och tragiska i event för att uppnå nyhetsvärde. Nyheter om kriminalitet tenderar därmed att värderas särskilt högt, och även i tider när de reella (mätbara) brottsvågorna är låga kan media göra anspråk på särskilda trendbrott och förstärka dessa.⁶⁸

Angående överfallsrånen i Storbritannien på tidigt 70-tal så redogör *Policing the Crisis* för hur media kan blossa en fråga till överdrivna proportioner.⁶⁹ Stora tidningar anammade till och med en egen *kampanjröst* (its own campaigning 'voice') åt *folket* (public idiom). Tidningarna erkände med denna röst överfallsrån som ett allmänt problem och en gemensam angelägenhet och krävde hårdare straff. Detta innebar en spiral av samhällsorgan som hänvisade till varandra. Med stöd av rapporteringarna vädjade polisen efter större resurser och domstolen gjorde avskräckande uttalanden som förutsatte att den samlade pressen nådde ut till hela folket,

⁶⁵ Flyghed, J (2003), s.87.

⁶⁶ Estrada, F, s.359.

⁶⁷ Hall, S, et al. s.56 ff.

⁶⁸ Barak, G, s.105.

⁶⁹ Hall, S, et al. s. 77.

rent av representerade det.⁷⁰ Forskarna tolkar statistiken över nyhetsflödet som det fenomen när media, oavsett redaktionernas självbild som neutrala bevakare av politiken, blir en ideologisk apparat som går hand i hand med staten.⁷¹

Denna växelverkan av ömsesidiga erkännanden i en mycket avsmalnad fråga kan dölja var själva startpunkten för processen en gång var. Vem är det som klassificerar brott för media och allmänheten? Vem etablerar huvudkategorierna som nyhetsproducenterna utgår från när de rapporterar? Frågor som Blåljusutredningen kanske har ställt sig, men som man i så fall misslyckas med att förmedla.

Även det Magnus Dahlstedt benämner som en ökande medialisering och rasifiering av politiken kan ligga till grund för att Blåljusutredningen stöd av medias rapporteringar. Dahlstedt beskriver hur medialiseringen ökar både internationellt och i svensk politisk debatt.⁷² Kampen om dagordningen förs idag i högre grad på den massmediala arenan vilket gör politiken allt mer utspelsdriven och mer angelägen om hur den framstår än om sitt innehåll. Att spetsa till och förenkla sitt budskap blir då av yttersta vikt för att nå fram i mediebruset. Utspelspolitiken brukar karaktäriseras som auktoritär och disciplinär, och den ökande rasifieringen i samhället innebär ett allt större fokus på etnicitet och invandring.⁷³

En tolkning av Blåljusutredningens tillsättande skulle utifrån Dahlstedts teori vara att nyheter om gängkriminalitet och invandrare gärna lyfts fram av media, och med politikens nya riktning ses det som fördelaktigt att haka på trenden i kamp om väljarna.

6.2.2 Upplevd osäkerhet

Blåljusutredningens möte med myndigheter och organisationer visar på att flera verksamheter präglas av rädsla och osäkerhet inför vissa områden. Frågan som uppkommer är om upplevd osäkerhet har något att göra med den faktiska brottsligheten. Enligt Hörnqvist finns det inte nödvändigtvis ett samband mellan dem båda.⁷⁴ Detta baseras på att grupper som inte är särskilt utsatta för brott samtidigt kan uppleva en hög nivå av otrygghet. Genom samma mekanismer kan därmed ökade brottsförebyggande åtgärder leda till att den upplevda osäkerheten ökar i samhället.

⁷⁰ Ibid. s.77 ff.

⁷¹ Ibid. s. 80.

⁷² Dahlstedt, M (2010), s.36.

⁷³ Ibid. s.36f.

⁷⁴ Hörnqvist, M (2003), s.103.

Det skulle utifrån denna vetenskap ha varit relevant för Blåljusutredningen att studera vilken samhällsgrupp som finns representerad inom yrkesgrupperna respektive vilka områden de bor i.

6.2.3 Diffusa hotbilder

Polisens uttalande om bakgrunden till angrepp på polis, att unga vill få undan polisen från området för att fortsätta verka kriminellt, samt uttalandet om förekomsten av skjutvapen i vissa områden av Helsingborg tolkas som vad Flyghed kallar diffusa hotbilder. Argumentationerna spelar på en hotbild av organiserad brottslighet och gör vaga antydningar om skjutvapen. Att vapen finns tillgängliga är en sak och ändamålet för användning en annan. Ändå klumpas dem båda ihop bakom en specifik hotbild: attacker mot polisen. På detta vis normaliseras enligt Flyghed det exceptionella och icke-representativa hotbilder sprids.⁷⁵

Policing the Crisis tolkar 70-talets mobiliseringen mot överfallsrån som ett symptom på en hegemonisk kris på flera områden i landet.⁷⁶ För att ena en större del av befolkningen användes kriminalpolitiska slagträn mot samhällets mest marginaliserade grupper.

Svensk kriminalpolitik tycks utifrån Blåljusutredningens förslag göra liknande svängningar. Genom diffusa hotbilder pekade enstaka bostadsområden ut som bärare till problem, och straffpolitiska åtgärder signalerar att detta även är omoraliska tendenser i behov av att slås ner. Janne Flyghed talar om denna metodik som en potentiell strategi att avleda uppmärksamhet från för politikerna mycket känsligare frågor.⁷⁷ Fokus för lag-och-ordnings-politiken förblir nämligen att på individnivå skydda den enskilde mot brott, och på systemnivå att upprätthålla samhällsordningen.⁷⁸

6.3 Ambivalens mellan struktur och individ

Malmörapporten är en kontrast i sammanhanget när det kommer till orsakerna och lösningarna till problemet. Dess slutsats om motsättningar mellan unga i Herrgården och polis och räddningstjänst är att det är verkningslöst att fokusera enbart på det specifika bostadsområdet. Lösningen måste enligt Malmörapporten ske på ett strukturellt plan, annat spår snarare på det systemiska, symptomatiska och subjektiva våldet. Blåljusutredningen ser det emellertid som utanför sitt uppdrag att ta hänsyn till mer strukturella förändringar. Naturligtvis är kommittén

⁷⁵ Flyghed, J (2013), s.77.

⁷⁶ Hall, S, et al. s. xv.

⁷⁷ Flyghed, J (2007) s.61.

⁷⁸ Hörnqvist, M (2003) s.121.

tillsatt med ett specifikt politiskt syfte, som av Malmörapporten att döma snarare skulle spå på konflikten mellan vissa ungdomar och polis och räddningstjänst i vissa områden. Att Malmörapporten lyfts in i Blåljusutredningen tyder på en vilja att visa på mer komplexa orsaker till hot och våld mot polis och räddningstjänst. Det är även den enda källa där förortsboendes egna röster lyfts upp. I skenet av Dahlstedts beskrivning av ett monokulturellt Sverige kan rapportens medverkan i Blåljusutredningen ses som positiv i den bemärkelse att andra perspektiv synliggörs och andra röster än den monokulturella lyfts fram.⁷⁹ Likväl kan det ses som en bekräftelse på det motsatta då perspektiven är från ungdomar i endast ett av de många områden i fokus för Blåljusutredningen. Vidare är Blåljusutredningens förslag i slutändan de motsatta till Malmörapportens lösningsscheman. Denna närmast ambivalens mellan sociala förklaringar och nyliberal kriminalpolitik har av kriminologen Leandro Schlarek Mulinari benämnts som ”det föreställda Vi:ets relation till andra grupper.”⁸⁰ Med detta underförstås en grupp tillhörighet i den allmänna diskursen om kriminalitet där marginaliserade gruppers intressen belyses av en godhetssträvan eller som ett enstaka perspektiv, med följden att de med lätthet kan prioriteras bort.

⁷⁹ Dahlstedt, M (2005) s.288.

⁸⁰ Mulinari Schlarek, L, s. 333.

7. Slutsatser

Utifrån det studerade materialet från Blåljusutredningen skiljer sig problembeskrivningarna åt mellan de olika källorna. Polisen, räddningstjänst och övriga yrkesgrupper ger en samstämmig bild av förorten som hotfull och farlig att beträda inom ramen för sin verksamhet. Ytterst diffusa hotbilder målas upp baserade på upplevelser och spekulativa kopplingar till gängkriminalitet. Terminologin som används så som *särskilt utsatta områden* vittnar om en nyliberal syn på kriminalitet som fäster blicken vid individen och enskilda områden istället för strukturer och en segregation som drabbar alla.

Vårdförbundet ger, i kontrast till Blåljusutredningens förankring i medias rapporteringar, en nedtonad bild av läget på akutsjukhus gällande hot och våld i samband med gängskjutningar. Arbetsgivare uppges ha vidtagit konkreta åtgärder på berörda akutsjukhus och förekomsten av våld inom vården hänförs inte till specifika områden. Denna uppgift nämns inte i Blåljusutredningens bedömningar, utan medias linje om ett ökat hot mot akutsjukhus står fast. Detta befäster fenomenet av media som politisk aktör från Blåljusutredningens början till slut.

Malmörapporten utmärker sig i Blåljusutredningen med dess strukturella syn på stenkastning som ett socialt svar på ett systemiskt våld mot resurssvaga förorter. Lösningarna på dessa strukturella problem kräver således strukturella lösningar, något som kommittén i sin slutbedömning anser falla utanför sitt uppdrag.

Jag tolkar det som att intressen står mot varandra. Blåljusutredningen har i sin struktur och i sina val av källor bortsett från att möta de många aktörer och människor som direkt och indirekt av en skärpt lagstiftning och förstärkta hotbilder av svenska förorter. Med endast vissa yrkesgrupper som direktkällor framstår våldsuttrycken som något som främst drabbar dessa grupper och stadsbilden. Orsakerna bakom stenkastning förpassas till marginalerna, och diskussionen om gängkriminalitet som den förs osynliggör de unga inblandade med alla deras familjer och närstående. Det blir även tydligt i problembeskrivningarna att den grävsta kriminalitet anses härröra från särskilda bostadsområden och på så vis kopplas social oro samman med kriminalpolitiska åtgärder, och Det Skadliga har plötsligt pekats ut. Vilka förändringar skulle föreslås om consensus vore en annan? Ett samhälle som bekämpar så kallade särskilt utsatta områden är, som jag ser det, bara för vissa. Ett samhälle som istället bekämpar den apparat som utsätter särskilda områden för systemiskt våld och befäster ojämlikheter skulle vara för fler.

8. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Offentligt tryck

Dir 2016:115

SOU 2006:73

SOU 2018:2

Litteratur

Albrecht, Hans-Jörg, Immigration, crime and unsafety, i Adam Crawford (red.): *Crime and insecurity – the governance of safety in Europe*, Willian publishing, 2002, 159-185.

Barak, Gregg, Mass-mediated regimes of truth: race, gender, and class in crime "news" thematics, i Martin D. Schwartz & Dragan Milovanovic (red.): *Race, gender and class in criminology*, Upplaga 4, Routledge, 2016, sid 105-123.

Dahlstedt, Magnus, *Reserverad demokrati – representation i ett mångetniskt Sverige*, Boréa bokförlag, 2005.

Elwin, Göran, Heckscher, Sten, Nelson, Alvar, *Den första stenen. Studiebok i kriminalpolitik*, Tidens förlag, Stockholm, 1971.

Estrada, Felipe, Ungdomsvåld: uppmärksamhet och reaktion, i Felipe Estrada & Janne Flyghed (red.): *Den svenska ungdomsbrottsligheten*, Lund: Författarna och Studentlitteratur, 2017, sid 343-371.

Flyghed, Janne, Den hotande säkerheten, i Janne Flyghed & Magnus Hörnqvist (red.): *Laglöst land*, Ordfront, 2003, sid 73-97.

Hall, Stuart, Critcher, Chas, Jefferson, Tony, Clarke, John, Roberts, Brian, *Policing the crisis – mugging, the state and law and order*, Upplaga 2, Palgrave Macmillan, 1978, 2013.

Hörnqvist, Magnus, *Allas vårt ansvar – i praktiken. En statligt organiserad folkrörelse mot brott*, Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet, rapport 2001:2, upplaga 2, 2001.

Hörnqvist, Magnus, Ordningens födelse, i Janne Flyghed & Magnus Hörnqvist (red.): *Laglöst land*, Ordfront, 2003, sid 98-130.

Molina, Irene, *Stadens rasifiering. Etnisk boendesegregation i folkhemmet*, Geografiska regionstudier, Uppsala, 1997, nr 32.

Sarnecki, Jerzy, *Introduktion till kriminologi*, volym I, Studentlitteratur, 2014.

Sernhede, Ove, Förortens "hotfulla" unga män, i Kamali, Masoud (red.) *Den segregerade*

integrationen. Om social sammanhållning och dess hinder, SOU 2006:73, sid.91-124.

Wyn Rees, G, Webber, Mark, Fighting organised crime: the european union and internal security, i Adam Crawford (red.): *Crime and insecurity – the governance of safety in Europe*, Willian Publishing, 2002, sid 77-101.

Young, Jock, Critical criminology in the twenty first century: critique, irony and the always unfinished, i Kerry Carrington och Russel Hogg (red.), *Critical criminology: issues, debates, challenges*, Willan Publishing, 2002, sid 251-274.

Elektroniska källor

Dahlstedt, Magnus, *Hårda nypor för ett mjukt samhälle? Om medialisering och rasifiering i utspelspolitikens Sverige**, i Sociologisk forskning, årgång 47, nr 3, 2010, sid 35-56.

Flyghed, Janne, *Kriminalitetskontroll – baserad på tro eller vetande?*, i Svensk Juristtidning 2007, Häfte 1, sid 59 – 68.

Hallin, Per Olof, Jashari, Alban, Listerborn, Carina, Popoola, Margareta, *Det är inte stenarna som gör ont. Röster från Herrgården, Rosengård – om konflikter och erkännande*. Malmö Högskola, Institutionen för urbana studier, 2010.

Mulinari Schlarek, Leandro, *Ni är inte välkomna i vårt fina Malmö – premisser för samhällsgemenskap i kamp mot organiserad brottslighet*, i Sociologisk forskning, årgång 52, nr 4, Författarna och Sveriges Sociologiförbund, 2015, sid 321-340.

Nyhetsartiklar

Gunnarsson, Katarina, *Varför brinner det i de utsatta områdena?* i artikel *Stenkastning och bilbränderna sprider sig*, Sveriges radio, publicerad 28/5 2013 kl 05:00.

sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=83&grupp=19391&artikel=5547079>

Hämtad 22/5 2018.

SvD, TT, *Upplopp och bränder i Husby*, uppdaterad 20/5 2013.

www.svd.se/upplopp-och-brander-i-husby-yqb>

Hämtad 22/5 2018.